

GOVORNI NASTOP PRI POUKU ANGLEŠČINE V 5. RAZREDU OSNOVNE ŠOLE

Špela Elizabeta Soklič, magistra razrednega pouka, Osnovna šola Staneta Žagarja Kranj

Peti razred osnovne šole je pomembno obdobje za učenje angleščine kot prvega tujega jezika. V razred učenci pridejo z veliko različnega predznanja. Še obširnejše znanje pa pričakujemo, ko bodo v peti razred vstopili učenci, ki jih angleščina spremlja že od prvega razreda, kot izbirni predmet, ki ga morajo ponuditi vse osnovne šole. V petem razredu odzivi učencev na vprašanja niso le kratki in pasivni, vezani samo na besedišče, temveč znajo učenci svoje znanje ubesediti v več različnih stavkih. Znanje angleščine se seveda postopno gradi skozi leta učenja angleškega jezika in skozi tekoče šolsko leto.

CILJI GOVORNEGA NASTOPA PRI POUKU ANGLEŠČINE

Kot pravi Učni načrt za angleščino (2016), je preverjanje in ocenjevanje tujejezikovnega znanja in sporazumevalnih zmožnosti in spretnosti vse prej kot lahka naloga, s katero se učitelj srečuje vsakodnevno. Dobra praksa jezikovnega preverjanja in ocenjevanja je pokazala, da morajo biti procesi učenja, poučevanja in vrednotenja/ocenjevanja med seboj dobro usklajeni in da mora poznavanje enega voditi v načrtovanje in izvajanje drugega.

Pričakovanja, kar se tiče ravni govornih nastopov, morajo biti usklajena z realnostjo. V skladu z Učnim načrtom (2016) lahko pričakujemo, da učenec v govoru uporablja:

- konkretno, v šolskih okoliščinah pogosto rabljeno besedišče, poimenovanja so občasno precej nezanesljiva;
- preproste slovnične strukture in najosnovnejša vezniška sredstva (and, but, because); dela tudi osnovne napake, ki lahko ovirajo razumljivost;
- osnovno nebesedno podporo;
- v govoru upošteva najosnovnejša pravila medkulturnega sporazumevanja, primerna njegovemu kognitivnemu in jezikovnemu razvoju;
- pripravljeni govor je še fragmen-taren.

Učni načrt pravi, da je osrednji cilj učenja angleščine doseganje celostne zmožnosti za medkulturno in medje-

zikovno komunikacijo, tj. usposobiti učenca za vsebinsko in okoliščinam ustrezno govorno in pisno sporočanje in sporazumevanje v tem jeziku, kar mu bo omogočilo vključevanje v vsakdanje življenje in kulturo govorcev tega jezika (Učni načrt, 2016).

Pri pouku maternega jezika je pomembno, da učenci zmorejo sami govorno nastopiti in ubesediti neko zgodbo. Tako se pri učenju maternega jezika govorni nastopi pojavijo že v prvem razredu. Pri angleščini pa v praksi srečujemo različne principe, kjer učitelji učence spodbujajo k pripravi govornih nastopov (govornih vaj) že od tretjega razreda naprej ali pa prvič šele v šestem razredu. (Kot vidim pri kolegicah, je odločitev o tem dokaj prepuščena učiteljici in njeni pripravljenosti za izvedbo, tako da se praska glede tega nemalo razlikuje.) Govorni nastopi predstavljajo pomembno orodje za učenje tvorjenja daljšega besedila. Pri učenju tujega jezika je v kurikulumu veliko poudarek na učenju posameznih delov (dialogov, vprašanj – odgovorov), smiselno povezovanje v tvorjenje besedila pa je v praksi velikokrat spregledano, saj je težko izvedljivo.

Znanje jezika združuje jezikovne, sociolingvistične in pragmatične zmožnosti

Kot pravi učni načrt (2016), je znanje jezika kompleksen pojem, sestavljen

iz jezikovnih, sociolingvističnih in pragmatičnih zmožnosti.

Jezikovne zmožnosti se v tem primeru nanašajo na uporabo jezikovnih znanj za razumevanje navodil in tvorjenje novega sporočila oz. besedila (tj. govornega nastopa).

Sociolingvistične zmožnosti se nanašajo na ozaveščenost učencev glede pomena družbeno-jezikovnih pravil, kjer razvijajo strategije za ustrezno sporazumevanje, interpretacijo in rabo sporočil. Te lahko učenci prenesejo iz drugih izkušenj, iz govornih nastopov, ki so jih imeli pri pouku slovenščine od prvega razreda naprej.

Pragmatične zmožnosti vključujejo vsebinsko natančnost, tekočnost govora, prožnost govora, razumevanje in strukturiranje besedila. Tako učenci spoznajo osnovne lastnosti besedil in razumejo pravila ustrezne pisne tvorbe pisnih in govornih besedil ter sporazumevanja. Na podlagi teh znanj pri tvorjenju besedila upoštevajo pravila.

Med cilji drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja je poleg tvorjenja medosebnih dialogov tudi tvorjenje kratkih govornih besedil (npr. pripovedovanje) in kratko sporočanje. Ob tem učenci razvijajo osnovne učne strategije, primerne starosti in jezikovnemu znanju, ter razvijajo in uporabljajo najosnovnejše spo-

Govorni nastopi predstavljajo pomembno orodje za učenje tvorjenja daljšega besedila.

razumevalne strategije. Učenci v govoru uporabljajo osnovne jezikovne strukture, ubesedijo v preprostih, enostavnih in tudi večstavčnih povedih; uporabljajo pogosto rabljeno omejeno besedišče s tematskih področij, primernih in zanimivih zanje, ter razvijajo najosnovnejše veščine razumljive in pomensko ustrezne izgovorjave in intonacije (Učni načrt 2016).

PRIPRAVA GOVORNEGA NASTOPA

Govorni nastopi zahtevajo čas za kvalitetno pripravo, zato njihovega izvajanja pri tujem jeziku ne moremo pričeti že v začetku šolskega leta. V mojih razredih govorni nastop predstavlja tretjo ustno oceno, ki jo učenci pridobijo meseca aprila ali maja. Zanj se morajo potruditi in je rezultat daljšega dela, vendar tega ne občutijo, saj se nanjo v razredu pripravljamo postopoma. Formalno priprave potekajo le zadnja dva tedna, a pri njih učenci uporabljajo celotno besedišče in slovnične strukture, ki so se jih naučili tekom celotnega učenja tujega jezika, s poudarkom na besedišču tekočega in preteklega leta.

Priprave na govorni nastop potekajo v času rednega šolskega pouka, pri čemer so učenci spodbujeni k samostojnemu delu. Samostojno delo je na tej stopnji mogoče le, če so aktivnosti, ki jih zahtevamo od učencev, dobro usklajene z njihovimi zmoglostmi.

Kot pravi Učni načrt (2016), je pomembno, da so dejavnosti preproste, kratke in jasno strukturirane. V ta namen učencem pripravim oporne iztočnice, ki jih učenci le dopolnjujejo, npr.: I am _____. I live in _____. I like _____. I don't like _____. I can _____. I can't _____. – Prav tako pa so dobro podprte ob vizualni iztočnici (slikovni miselni vzorec).

Izbira teme govornega nastopa

Učencem že v začetku leta povem, da bodo pripravili svoj govorni nastop na temo kateregakoli športa. To

je privlačna tema za otroke, ki pušča mnogo prostora za izbiro – lahko je to šport, s katerim se učenec ukvarja (nogomet, košarka, ples ...), lahko je šport, ki ga zanima, a se v njem aktivno ne udeleži (smučarski skoki), ali pa šport, o katerem želi nekaj raziskati in ga predstaviti sošolcem (bejzbol, kriket).

Oblikovanje besedila govornega nastopa

Učenci pri pouku samostojno oblikujejo besedilo svojega govornega nastopa. Besedilo z učencem večkrat pregledava, slovnično in oblikovno popraviva ter skupaj vsebinsko dopolniva. Pogosto jim dam še dodatne spodbude: vodim jih s podvprašanji, da besedilo dopolnijo, ga razširijo in naredijo bolj zanimivega za poslušalce. Z namenom da bi učenci čim bolj razumeli, kaj želim od njih in kaj lahko izboljšajo, imamo najprej govorne nastope za vajo, ki so »vstopnica za prave«. In sicer na temo prostega časa (My Free Time). Učenci imajo vnaprej postavljena vprašanja/zahteve, na katere odgovorijo. Vsako od postavk pa lahko tudi poljubno razširijo.

Iztočnice za vadbeni govorni nastop

Učencem pripravim iztočnice za govorni nastop, npr.:

In my free time I like ...

I collect ..., I have got 20. My favourite is ... (Lahko tudi I don't collect anything.)

I play ... (sport). I play every day for ... I play with ... (Lahko tudi I don't do any sport.)

I read ... What books (magazines/comics) do you like reading? What is your favourite book/book character? (Lahko tudi I don't like reading. I read only for school.)

I watch TV. I like watching .... My

favourite film is ...

I play computer games. I like playing with my ... We play ... My favourite games are ... (I don't play computer games.)

I play the .... (musical instrument). I have lessons .... I play every day for ... (I don't play any musical instruments.)

Učenci poljubno dodajajo, kar že znajo povedati, npr.:

Every day I go for a walk.

I love listening to music/playing with my friends.

I go sledging.

I like going to the cinema.

I ride a bike.

I play with my friends outside/I play with my dog, hamster.

I visit my grandma/my cousin.

Priprava izvedbe govornega nastopa

Učencem poudarim, da je ob nastopu pomembno tudi obvladanje retoričnih spretnosti, med drugim tudi primerno glase in razločen govor ter pogled na občinstvo. Zelo pomembna je organizacija besedila, ki mora biti v »smiselni slikovni« obliki.

Učencem poudarim, da je ob nastopanju pomembno tudi obvladanje retoričnih spretnosti, med drugim tudi primerno glase in razločen govor ter pogled na občinstvo.

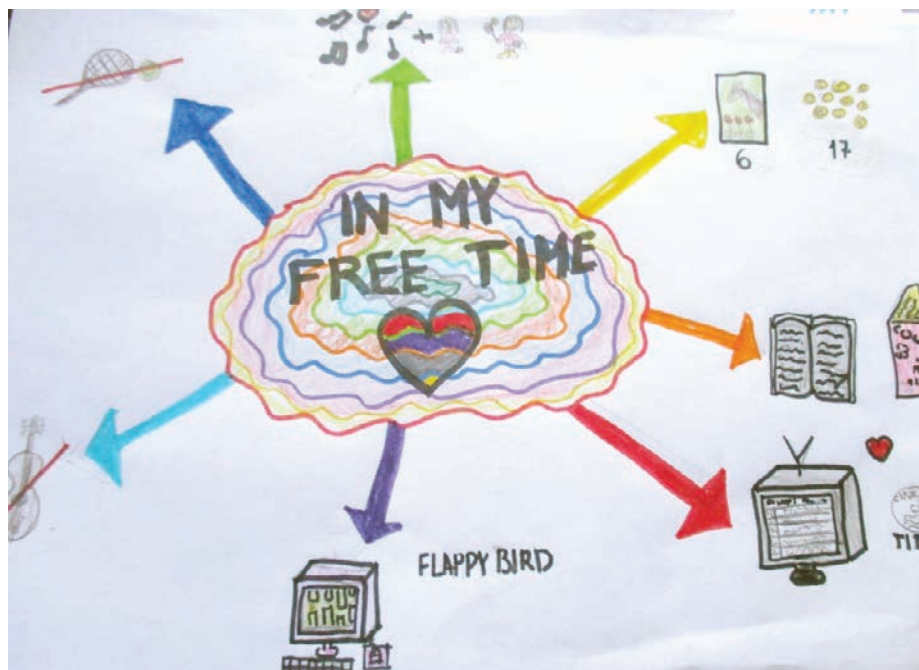
Učencem dam vedno zelo konkretno povratno informacijo, kaj je bilo ustrezno in kaj je potrebno še izboljšati. Vsakemu od učencev povem, da je

to možno – narediti govorni nastop še boljši. Vsak govorni nastop ovrednotijo in komentirajo tudi učenci, ki poslušajo.

Pri tem niso žaljivi, seveda nikakor ne spodbujamo kritiziranja. Iščemo samo prostor za izboljšave. Po nekaj primerih tudi učenci znajo povedati, kaj je bilo ustrezno pripravljeno in kaj ne. Učenec, ki je imel govorni nastop, dobi informacijo, kaj lahko izboljša, kaj je naredil ustrezno in na kaj mora še paziti.

Vsak govorni nastop ovrednotijo in komentirajo tudi učenci, ki poslušajo.

Slikovna predloga za govorni nastop 2

favourite things to do with family is playing board games. We often play cards. My dad is very good at it. I also like stamps. They are very interesting. I have about 30 stamps at home. My favourite one is from Croatia. I know this sounds weird but I love music, so I sing when I'm in the bathroom.

Govorni nastop 4:

My Favourite Sport

I play basketball. I play it in a team.

Basketball players are usually young. Boys and girls can do this sport. We play it all year. I have trainings four times a week. At weekends we play basketball matches. Sometimes we play

it outside and sometimes inside. Depends of the weather. When we are inside we play in the gym, when we are outside we play it on the playground. For basketball we need a ball. Usually I wear a jersey

"In my class only Lana plays basketball beside me. My favourite player is Goran Dragić. He wears jersey with number 7. He plays for the Miami Heat and NBA."

with number 9, basketball socks and shoes. On my knees I have pads. In my class only Lana plays basketball beside me. My favourite player is Goran Dragić. He wears jersey with number 7. He plays for the Miami Heat and NBA.

ZAKLJUČEK

V zaključku predstavitve govornih nastopov pri pouku angleščine

želim posebej poudariti pomen povratne informacije pri govornem nastopu: ta mora biti pozitivno naravnana, usmerjena na učencevo znanje, hkrati pa naj bi bila tudi spodbudila za napredek učenca pri nadaljnjih govornih nastopih – tudi pri drugih predmetih. Natančno povratno informacijo bo učitelj oblikoval le z natančnim preverjanem in ocenjevanjem po vnaprej pripravljenih kriterijih. Ocena in ustna informacija ob njej bosta sporočilni in tako bo učenec lahko odpravil pomanjkljivosti in utrjeval pravilna znanja. Znanje učencev o govornem nastopanju in njegova izvedba bosta boljše, govorni nastop bolj suveren, kar lahko vpliva tudi na govorno nastopanje v poznejših letih – da bo učenec kot odrasel bolj suveren, prepričan v svoje sposobnosti in tudi pripravljen nastopati.

Pri učenju tujega jezika je v Učnem načrtu velik poudarek na učenju posameznih delov (besede, slovnica), smiselno povezovanje v tvorjenje daljšega besedila pa je v praksi velikokrat spregledano, saj je težko izvedljivo. Je pa izjemnega pomena in učencem omogoča usvajanje in praktični prikaz uporabe tujega jezika, kar je za marsikaterega učenca močna motivacija za učenje.

LITERATURA

Učni načrt. Angleščina (2016) Dostopno na http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_englishina.pdf, 16. 9. 2017.

